

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/106/2012
Identifikačné číslo spisu:	5811200398
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Belková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5811200398.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka a sudcov JUDr. Jany Cisárovej a JUDr. Oľgy Belkovej, v právnej veci žalobcu Poľnohospodárske družstvo v Hruštine, so sídlom Črchľa 396, IČO: 00 222 372, zastúpeného JUDr. Martinom Kováčikom, advokátom so sídlom Radlinského č. 1729, Dolný Kubín, proti žalovaným 1/ A., rod. C., bývajúcej v I., 2/ L., bývajúcej v I., 3/ N. bývajúcej v I. 4/ B., bývajúcemu v I., zastúpených JUDr. Petrom Machajom, advokátom so sídlom Radlinského 47, Dolný Kubín, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 9 C 15/2011, o dovolaní žalovaných v rade 1/ - 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. decembra 2011 sp. zn. 7 Co 359/2011, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaných v 1/ - 4/ rade z a m i e t a.

Žalovaní v 1/ až 4/ rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania v sume 79,58 € do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia k rukám advokáta JUDr. Martina Kováčika, so sídlom Radlinského 1729, Dolný Kubín.

Odôvodnenie

Žalobca sa žalobným návrhom z 26. januára 2011 podaným na Okresnom súde Námestovo domáhal určenia, že žalovaní v rade 3/ a 4/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi v podiele 1/1- ina k pozemku parc. KNC XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 567 m², pozemku KNC parc. č. XXXX/XX záhrady o výmere 153 m², stavbe rodinného domu č. XXX postaveného na pozemku KNC č. XXXX/XX, zapísaných na LV č. XXX, kat. územia I., vedeného Správou katastra G.. Žalobu odôvodnil tým, že žalované v rade 1/ a 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi k opísaným nehnuteľnostiam každá v podiele 1 - ica, zapísaných na LV č. XXX kat. územia I., na základe darovacej zmluvy z 15. februára 2002, ktorej vklad bol povolený Správou katastra pod č. Z. a ktorú zmluvu uzavreli žalované 1/ a 2/ ako obdarované a žalovaní 3/ a 4/ ako darcovia. Poukázal na skutočnosť, že uzavretím darovacej zmluvy bol spáchaný žalovanou 3/ trestný čin, čím žalovaná sledovala, aby žalobca ako veriteľ bol ukrátený pri vymáhaní svojej pohľadávky, ktorú má voči nej vo výške 1.088.125,-Sk. Uzavretím darovacej zmluvy žalovaná 3/ sledovala zmenšenie svojho majetku a vytvorenie stavu, ktorý je v rozpore so zákonom. Keďže žalovaná 3/ uzavretím darovacej zmluvy, na základe ktorej sa žalované 1/ a 2/ stali

spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX kat. územia I., spáchala trestný čin poškodzovania veriteľa, išlo o neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom a účelom odporuje zákonu. Žalobca sa domáhal určenia, že žalovaní v rade 3/ a 4/ sú naďalej bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX pre kat. územie I., pretože k platnému prevodu vlastníckeho práva na žalované v rade 1/ a 2/ nikdy nedošlo. Svoj naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O.s.p. preukazoval tým, že určením vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam pre žalovaných v rade 3/ a 4/ budú títo opäť zapísaní na LV č. XXX kat. územia I. a žalobca si bude môcť uspokojiť svoju pohľadávku.

Okresný súd v Námestove rozsudkom z 8. júna 2011 sp. zn. 9 C 15/2011 žalobu žalobcu zamietol s odôvodnením, že nie sú splnené podmienky neplatnosti darovacej zmluvy ako právneho úkonu podľa § 39 OZ. Vedomosť žalovaných 1/ a 2/ o úmysle žalovanej 3/ darovacou zmluvou ukraťiť žalobcu ako jej veriteľa nebola v konaní preukázaná. Zároveň konštatoval, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa § 80 písm. c/ O.s.p. žalobca preukázal. Zobral do úvahy, že naliehavý právny záujem je daný tým, že existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovanými, ktorý je ohrozením žalobcovho postavenia a ktorý je možné týmto právnym prostriedkom odstrániť. Súd prihliadol na to, že postavenie žalobcu je neisté a spočíva v tom, že má proti žalovanej 3/ pohľadávku priznanú vykonateľným rozhodnutím súdu a nie je schopný túto uspokojiť, nakoľko prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom konania darujúcou zmluvou z 15. februára 2002, došlo k výraznému zmenšeniu majetku žalovanej 3/. Tým, že sa tieto nehnuteľnosti vrátia do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných v rade 3/ a 4/ mohol by žalobca túto svoju pohľadávku uspokojiť. Mal však za to, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, že v prípade darovacej zmluvy, na základe ktorej došlo k prevodu nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania, zo žalovaných v rade 3/ a 4/ na žalované v rade 1/ a 2/, ide o absolútne neplatný právny úkon.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcu rozsudkom z 12. decembra 2011 sp. zn. 7 Co 359/2011 napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Určil, že žalovaní v rade 3/ a 4/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX. pre kat. územie I.. Zároveň zaviazal žalovaných 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 693,77 €. V odôvodnení uviedol, že na rozdiel od záverov okresného súdu dospel k záveru, že účelom pre ktorý bol úkon darovania medzi účastníkmi vykonaný, bolo obchádzanie ustanovení zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, spočívajúce v nemožnosti uspokojiť pohľadávku veriteľa z majetku povinnej, žalovanej v rade 3/, ktorý majetok bol predmetom darovacej zmluvy. Konštatoval, že v danom prípade právny úkon darovania, z hľadiska účelu, nemôže byť považovaný za platný právny úkon a to pre rozpor so zákonom. Úkon uzavretia darovacej zmluvy z 15. februára 2002 žalovanou 3/ bol ako skutok, na základe rozsudku Okresného súdu v Námestove sp. zn. 5 T 186/2008 z 11. júna 2009 považovaný za spáchanie trestného činu poškodzovania veriteľa touto účastníčkou darovacej zmluvy. Podľa záverov krajského súdu žalobca z uvedených dôvodov preukázal v konaní naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva pre žalovaných v rade 3/ a 4/ k predmetným nehnuteľnostiam podľa § 80 písm. c/ O.s.p., lebo až na základe titulu navrátenia vlastníctva (restitutio integrum), t.j. po obnovení vlastníctva žalovaných 3/ a 4/ a jeho zápise do katastra nehnuteľnosti môže žalobca uspokojiť svoju vymáhanú pohľadávku v exekučnom konaní. Dospel k záveru, že právny úkon darovania žalovaných nehnuteľností z 15. februára 2002 je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadli žalovaní v rade 1/ až 4/ dovolaním, v ktorom žiadali zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátiť Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodosť § 241 ods. 2 O.s.p., že a/ v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 O.s.p., b/ že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (pre nedôslednú aplikáciu § 132 O.s.p.) a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uvádzali, že odvolací súd zásadným spôsobom zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu a svoje rozhodnutie neodôvodnil tak, ako to má na zreteli § 157 ods. 2 O.s.p. Vec nesprávne právne posúdil, pretože aplikoval § 39 Obč. zákonníka na zmluvu, ktorá je platná, čo bolo zistené v konaní Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5 C 20/2005.

Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a preto žiadal dovolanie zamietnuť a žalovaných zaviazať zaplatiť mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas žalovaní v rade 1/ až 4/ zastúpení v súlade s § 241 ods. 1 druhá veta O.s.p., proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných v rade 1/ - 4/ nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto zákonom ustanovení.

V zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolací súd nezistil, že by konanie v predmetnej veci bolo postihnuté niektorou z vyššie uvedených vád v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p.

Žalobca v konaní namietal ako inú vadu nesprávne a nedôsledné hodnotenie dôkazov odvolacím súdom.

V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Nepřípustnosť takého dovolacieho dôvodu je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa už dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a preto ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov (porovnaj R 42/1993). Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nenaplnia dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Inou vadou konania (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Žalovaní v rade 1/ až 4/ v dovolaní tvrdili, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnený, keďže odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli v konaní preukázané.

V tomto smere dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia; zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Váda nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí ale disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08). V danom prípade odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, obsah odvolania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Dovolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nedošlo k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcej podľa dovolateľov v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Nie je opodstatnená námietka dovolateľov, týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu, lebo toto rozhodnutie vyhovuje požiadavkám vyplývajúcim z § 157 ods. 2, v spojení s ustanovením § 211 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré žalovanými predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednanú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany žalobcu, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, že žalobca má na určení vlastníckeho práva v prospech žalovaných 3/ a 4/ rade nalievavý právny záujem. Okolnosť, že táto odpoveď žalovaných neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalovaných.

Pokiaľ v dovolaní dovolateľa namietali nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, dovolací súd skúmal správnosť napadnutého rozsudku aj z hľadiska tohto uplatneného dovolacieho dôvodu.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení sa vyvodzujú právne závery a na zistený skutkový stav sa aplikuje konkrétna právna norma. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka je neplatný právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Žalobca tvrdenie o absolútnej neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi, žalovanými v rade 1/ až 4/ založil na skutočnosti, že žalovaná v rade 3/ uzavretím darovacej zmluvy spáchala trestný čin s úmyslom ukrátiť veriteľa a teda účel zmluvy odporuje zákonu. Krajský súd vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa a s poukazom na súčasnú zaužívanú súdnu prax (viď rozhodnutie R 35/1975) konštatoval, že zmluva, ktorá svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom je od začiatku absolútne neplatná, nie je rozhodujúce, či účastníci zmluvy o dôvode jej neplatnosti vedeli. V skutkovej vete § 39 OZ je vyjadrená neplatnosť právneho úkonu pre jeho nedovolenosť, ktorá nastáva v prípadoch, že právny úkon odporuje

zákonu, alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Musí sa jednať o obsah alebo účel vykonaného právneho úkonu.

Na rozdiel od záverov prvostupňového súdu odvolací súd vyvodil zo zisteného skutkového stavu, že účelom, pre ktorý bol uvedený úkon darovania medzi účastníkmi - žalovaným v rade 1/ až 4/ vykonaný, bolo obchádzanie zákona a to ustanovení zák. č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti spočívajúce v nemožnosti uspokojiť pohľadávku veriteľa z majetku povinnej - žalovanej v 3/ rade, ktorým bol predmetom prevodu - darovacej zmluvy. Úkon darovania zo strany žalovanej 3/ bol na základe rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5 T 186/2008 z 11.6.2009 považovaný za spáchanie trestného činu poškodzovania veriteľa a žalovaná 3/ bola pre tento trestný čin odsúdená. Podľa záverov krajského súdu uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku žalobca z uvedených dôvodov preukázal aj naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva pre žalovaných v rade 3/ a 4/, k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom prevodu tohto neplatného právneho úkonu (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Po navrátení vlastníctva v prospech žalovaných v rade 3/ a 4/ a ich zápise na LV môže žalobca uspokojiť svoju vymáhanú pohľadávku v exekučnom konaní. Uvedený právny názor vyplynul aj rozhodnutia prvostupňového súdu.

Podľa dovolacieho súdu výklad ustanovenia § 39 OZ a § 80 písm. c/ O.s.p. v prejednávanej veci bol správny. Právne závery odvolacieho súdu zodpovedajú skutkovým zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania. Dovolací súd sa preto stotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu ako aj s dôvodmi napadnutého rozsudku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalovaní v rade 1/ - 4/ neopodstatnene napadli rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a taktiež žalovaným v rade 1/ - 4/ odvolací súd odôvodnením svojho rozhodnutia neodňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovaných v rade 1/ - 4/ zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovaným, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca podal návrh o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy konania aj vyčíslil. Dovolací súd žalobcovi priznal náhradu trov konania spočívajúcu v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu doručenému Okresnému súdu v Námestove 11.5.2012 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v zmysle znení neskorších predpisov). Základnú sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ tejto vyhlášky vo výške 58,69 Eur, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) 7,63 Eur s 20% DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky) 13,26 Eur spolu predstavuje 79,58 Eur. Dovolací súd nepriznal trovy za ďalší úkon a to príprava a prevzatie zastúpenia, lebo ich považoval za neúčelné. Advokát zastupoval žalobcu v tejto právnej veci už v konaní pred súdmi nižších stupňov.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.